

ЭНСИЭЛИ

Нам улууһун хаһыата — 1935 сыл алтынны 5 күнүгэр төрүттэммитэ

Тыл — омул баар-суох сыаннаһа уонна быстыспат бэлиэтэ. Хас биридди норуот бэйэтин ураты майгыннаах культуратын, үгэстэрин, тылын харыстыыр сувереннай бырааптаах.

Саха Республикатын Тыл туһунан Сокуонуттан

Юбилейнай ыһыах программата

ЫТЫЛЛАР КҮНЭ—1997 С. БЭС ЫЙЫН 21 К., НАМ СЕЛОТА

10.00—М. К. Аммосов болуоссатыгар М. К. Аммосов памятнигар венюктары, сибэккилэри ууруу.

11.00—Культура уонна сынньалан паарка-тыгар юбилейнай ыһыагы үөрүүлээхтик аһы.

11.00-11.45—«Энсиэли хочотугар» театриализованнай фольклорнай көрдөрүү. (Улуус нэһиликтэрин делегациялара, фольклорнай ансамбллар, үгүкү коллективтара, бириднилээн артыыстар—быһа холоон 650 киһи кыттар).

11.45-12.30—«Аммосов туһунан»—1918 сылтан билинги олоххо диэри кэми хабар «Улахан олох этаптара» көлүөнэлэр эстафеталара. (Улуус киинин төрилтэлэрин коллективтара кытталлар—быһа холоон 500 киһи).

12.30-12.50—Республика искусствотун маастардарын эбэрдэ концертара.

12.50-13.20—Ыһыах ыалдьыттарын эбэрдэлэрэ. (Президиэнэр, Ил Түмэн палататын председателэ, М. К. Аммосов кыһа, улуустар баһылыктара).

13.20-14.00—Бырааһынныктыабы түһүлгэ: — республика салайааччылара—Моһол ураһа;

— улуустар, министерстволар, ведомстволар делегациялара—сабыылаах павильоннарга;

— атыттар—аһаас түһүлгэлэргэ.

14.00-17.00—Өбүгэлэр оонньуулары— стадионна спортивной күрэхтэһиилэр;

— улуус уус-урап коллективтарын концертара—Күөх театрга;

— оһоһай конкурса—нэһиликтэр павильоннарын таһыгар;

— оһолор ыһыахтара—палаточнай городок.

17.00-19.00—Намтан төрүттээх художниктар быһстапкалара. Үрдүк солороох ыалдьыттар уонна улуустар делегациялара НПУ саһа корпуһугар ыһырыллар.

— Якутскайдаагы «Нам» түмсүү концерта; — Күөх театрга мелодистар уонна эдэр артыыстар концертара.

19.00—Ипподромна республикатаабы ат сүүрдүүтэ. Республика алта улуустарыттан 260-ча ат сүүрэр.

21.00—Күүлэй М. К. Аммосов аатынан болуоссакка «Туймаада» вокальной ансамбль кыттыылаах ретро-үгүкү.

21.00—Күөх театрга НПУ «Сардаана» муода театра кыттыылаах ычат «Кыталык Куо» конкурса.

22.00—Культура уонна сынньалан пааркатын стадионугар, Хатын Арыы кулуубугар ычат дискотекалара.

Ыһыах комиссията.

БЫҢЫЛААН

Кэрээннэриттэн табыстылар

1997 сыл бэс ыйын 16 күнүгэр ГАИ поһугар саба түһүү оһоһулуһна. Ол түмүгэр икки сотрудник кырбанна, табельнай бэстилиэт уонна сулууспалыыр даһтабырыан-һа бьылдьанна. Саба түһээччилэр радиостанция уонна телефон провюдтарын быһа тардыыттар, пост дыһэттин иһин уруһхаллаабыттар. Ити кэһнэ саба түһээччилэр быһылаан таһыбыт сириттэн күрэммиттэр.

Бу быһылаан биллээтин түүн үөһүн саһана ИДьУО ГАИ үлэһитин даһтабырыан-һа көһүннэ. Салгы көрдөөһүн I Хомуһтааһтан дискотекаһтан Шараборин А. Н. тутуулар. Киһилэрэ «кортик» лиһиттээх быһахтаах буолан биэрбит. Нам селотуттан ыалга хорһойбут В. В. Анисимовы булан туһууттар. Милиция үлэһиттэрэ Петров П. А., прапорщик, стажер Соловьев К. М., кырбаһыны түмүгэр балыһаба

киридилэр. Саба түһүүгэ кыттыбыттар кимнээхтэрий? Маны баһылаан көһүлээн сылдыбыт Абрамов Максим Кимович («Макса») 1964 с. төрүүх. «Перспектива» ТОО директара, үс төгүл сууттамыт, Шараборин Анджей Николаевич, 1972 с. төрүүх, эмиз үс төгүл сууттамыт, Анисимов Владислав Валерьевич, 1969 с. төрүүх, үлэтэ суох, үс төгүл сууттамыт—бары хаайылыһнылар. Быһылаан буолбут сириттэн куотан иһэн Абрамовтаах ара суолла «Ленагаз» АО слесара Казанов И. И. иномарканан иһэрин тохто-тон, бэстилиэтинэн тирээн туран массыһпатын бьылдьаабыттар. Улуус прокуратурата бу үөһэ этиллибит Абрамовы, Шараборини уонна Анисимовы утары РФ Холуобунай Кодексын 317 ыһтатыһатынан 90988 №-дээх холуобунай дыһаланы тэрийдэ. Бу ыһтатыһа «Посягательство на жизнь сотрудника правоохранительных органов» дэнэр, накаастыыр миэрэтэ=12 сылтан 20 сылга диэри көнүлү быһыы, биһтэр үрдүкү миэрэ—ытыллыы, эбэтэр үйэтин тухары хаайыы.

Бэйэ инф.

АБЫҢАХ ТЫЛ МИННЬИГЭС

Улуус дыһалтатын баһылыгын А. Н. Ядрев бэс ыйын 17 күнүгэһи 534 РК №-дээх дыһалыһан юбилейдаах лотерея болдьоһо уһатылыһна. Дыһалга этиллиэринэн хамнас кэлбэтинэн сибээһтээн лотерея атыыга бытаанник барар, нэһилиэһнэ кизг араһата лотереяда кыһай кыттыбат туруктамыт, дыһ-сэргэ болдьоһ ыһымын бэлиэтээн туран уһатары туруорсар. Оһон юбилейдаах лотерея оһһоһонор болдьоһо 1997 с. балаһан ыйын 10 күнүгэр дылы уһатылыһна.

Бьыл улууска оһкуола аһылыбыта 125 уонна төлөннөөх революционер, саһа норуотун чабылхай уола М. К. Аммосов төрөөбүтэ 100 сыла бэлиэтэнэр юбилейдаах сылыгар Намнаагы гимназияны 25 үөрэнээччи бүтэрдэ. Оһолор биһэтин экзаменни туттардылар. Эбэһээтэлиһэй экзаменнара нуучча саһа тылларыгар буоллулар, изложение эбэтэр сочинение суруйдулар, маны сэргэ алгебраһы туттардылар. Икки талбыт предметтэригэр экзамен барда. Үөрэнээччилэр үгүстэрэ биология, физика, химия, география уонна омул тылын талбыттар. Историяһы туттарааччы эмиз үгүс. Выпускниктар 100 бырыһан туттардылар, ол иһигэр хаачыһтыбара туттарыы 83 бырыһан. Биһэ предметтэн түөрдүн «б» сыһанада Мохначевскай Алик, Овчинникова Анжела, Ядрихинская Валя, Федорова Аня, Протопопов Валера, Лазарева Рита, Макаров Кеша, Попова Наташа туттардылар. Гимназия киһэн туттар үөрэнээччитэ Федорова Валя бьыл кыһын Шотландияда баран үөрэнэн кэллэ. Киһи бу күһнэргэ ситни-хотуу аттестатын ыларга экзаменнары туттарыһа.

Ыам ыйын 17 күнүгэр Нам селотун ЖКХ (олобу-дыһаһы хаачыһыар коммунальнай хаһаайыһтыба) үлэһиттэрэ икки чаһтаах пикетироваһиһа таһыстылар. Киһилэр улуус дыһалтатыттан моһдуйар боһпуруостара 3 сүрүн пуунтан туһар: 1. 1996 с. хамнас иһин толору төлөөһүн; 1997 с. хамнас иһин ыам ыйыгар диэри төлөөһүн; иһни төлөөһүнүгэ реальнай график оһоруу. 2. Улуус дыһалтата «Сахателеком», РЭС, «Ленагаз» тэрилтэлэри кытта хамнас кэлбэтинэн сибээһтээн электроэнергияһы, телефон, паһы арааралларын тохототор туһунан моһдуйуу. 3. ЖКХ объектары кыһыһгыга бэлэмнээһиннэ финансированиһы көрүүнү моһдуйуу. Сотору кэмнэн талылаахтаах арбитраһнай комиссия буола туһар балаһыаньһаны кыһай быһаар-батаһына забастовка саһаланыахтаах. ЖКХ үлэһиттэрин пикеттэһиһнэрин сүрүн сыла: ыарахан балаһыаньһаларын улуус дыһалтатыгар билиһиннэри.

БЭС БИЙН 22 КҮНЭ—АБА ДОЙДУНУ КӨМҮСКЭЭЧЧИЛЭРИ КЭРИЭСТЭЭНИН

Кыайыны уһансыбыт сэри, тыыл ветераннарыгар истинг махтал!

Улуу Кыайы 52 сыла бы- ыл Саха сирэ автономия- ны ылбыта 75, сувереннай республика Конституциятын бигэрэппитэ 5 сылын уонна Саха автономиятын аратынан биллибит биллилээх госу- дарственнай уонна партий- ный деятель Максим Ки- рович Аммосов төрөөбүтэ 100 сылын туолар юбилейдаах сыла бэлээнэринэн ура- тыдаах.

Улуу Кыайы 52 сыла аан дойдуга уһулуччу улахан суолталаах киһи аймах исто- риятын биер саамай ула- хан ситиһинти быһытынан бэлээнэр.

Бүгүгү Кыайы күнүн бэлэтир дьол биһиги дой- дубут норуоттарыгар олус ыраахан сүтүк түмүгэр си- тиһилибитэ. Армияра, про- мышленноска, уонна тутуу- га 34 мөл. киһи мобилиза- цияламмыта. 1418 суукка устатыгар барбыт кырык- таах кыргыһыларга 30 мөл. советскай дьон сэри хонуу- тугар охтубуттара, советскай норуот аан дойдуну сөхтө- рөр хорсун быһыны көр- дөрбүтэ.

Саха сирин бастыг уола- тара уонна кыргыттары Ийэ дойдуларын көмүскэлигэр өбүгэлэрин үгэстэрин толо- рон, «Өстөөбү өргөскө түһэ- рии өбүгэ сааһаттан үгэспит», —диз биер санаада түмүл- лэн кыргыспытара. Саха сириттэн 62 тыһ. киһи ар- мияда ыгырыллыбытынан 36 тыһ. кыргыһы хонуу- тар охтубуттара. Саха сирин буйбуттара бэйэлэрин хо- рсун быһыларынан төрөөбүт кыраайдарын үйэлэр тухары аатырдыбытара. Саха си- риттэн ыгырыллыбыт буй- буттартан 27 киһи Советскай Союз Геройун албан аатын ылбытара, 6 киһи «Албан аат» орден толоору кавале- рдарынан буолбуттара.

Добордоһу, норуоттар до- бордоһууларга олох ханнык бабарар олугар улуу күөс буолуутун Саха республика- тыгар олорор, үлэлиир но- руоттар бу быһыл муус уст- тар 25-27 күннэригэр ытыл- лыбыт кикис Ассамблеяты- гар этилиннэ. Биһиги рес- публикабытыгар 80-тан та- ха национальность олоор. Олор бары Саха сирин дьо- но дин уопсай ааттаахтар. Бу үрдүк форумга маньык ыраахан кэрдик кэмгэ эл- бэх национальностоох норуот бүтүүнүн кыһаньытын биригэ түмэр наадатын дьонно олоорлоругар сөп- төөх усулуобуйалары үскэ- тэргэ республика потенциа- лын ордук толору туһанар наадатын уонна үлэни зө- биһиги бэйэбит олохтун уй- гутун тэрииниэхпитин сөбүн туһунан санаа чуолкайдык этилиннэ.

Нам улууһуттан 1368 киһи төрөөбүт-үскэбит Намна- рыгар эргиллбэтэхтэрэ. Са- ха норуотун биллилээх поэ- та, тыһиннааба буоллар бы- ыл 90 сааһын туолуохтаака Сергей Степанович Васильев Аба дойдуга көмүскэлигэр уо- таах, уодаһынаах сэрингэ умсубут саха ыччатын киһи курдук диринник аһыйбыт ким баар буолуой?

Нам улууһун Таастаах иэ- нилигин Ирина Михайловна уонна Федот Андреевич Кри- вошапкиннар дьэ кэргэнэ- риттэн 6 уол, 4 күүтөт ыгы- рыллыбытынан Василий, Иннокентий арбаа фронтка сэриилэнэ сылдьан сэри хонуу- тугар өлбүттэрэ. Захар олус ырааханньык бааһыран кэлэн дойдугар өлбүтэ. Михаил, Петр, Иннокентий илин уонна үлэ фронттары-

гар сылдыбыттары. Никольскайтан бары би- лэр, убаастыыр Полищенко лар дьэ кэргэттэриттэн 5 уол: Федор, Афанасий, Фи- липп, Алексей, Илья Федо- ровичтар 1941-42 сылларга ыгырыллыбыттары. Киһилэ- ртэн Федор, Афанасий, Алек- сей сэри хонуутугар охту- буттара.

Улууска 10 ыалтан, 4-түү, 33 ыалтан 3-түү, 80-и тахса ыалтан 2-ли киһи сэригэ ыгырыллыбыттары, үгүстөр төрөөбүт дойдударыгар эргиллбэтэхтэрэ. Хатын Арыс нэһилиэгиттэн Иван, Нико- лай, Евтрофий, Василий Марковтар 1941-42 сс. уот сэригэ ыгырыллыбыттары уонна 1942-44 сс. сэри хонуу- тугар төрдүн охтубуттара. Бу дьэ кэргэн 4 уолу- тан киһилэри салгыыр ычат хаалбата. Хатын Арыс Мар- ковтара—бу Нам улууһун Малгиннара, киһилэри үйэти- ти биһиги ытык иэспит. 1 Хомуस्ताахтан Поповтар дьэ кэргэнэриттэн 3 уол: Гав- рил, Роман, Николай сэри-

Корей сэринти кыттылаах- тара бааллар.

Биһиги бары билэрбит курдук Улуу Кыайыны си- тини өстөөх күүһүн Москва анынгар урусхаалаһынан сабаламмыта. Биһиги Мос- ква анынаабы кыргыһы- лар кыттылаахтарыттан ким да хаалбата.

Ленинград фронтун кыт- тылаахтара: Анатолий Сте- панович Максимов (Хама- бабач), Иннокентий Нико- ласевич Иванов, Гаврил Ио- сифович Местников, Гаврил Иванович Эверстов (Нам с.), Дмитрий Егорович Корякин Николай Николаевич Попов (Хатырык), Ленинград бло- кадатын кыттылааба Та- тыяна Кондратьевна Ядри- хинская бааллар.

Сталинградтаабы кыргы- ҕы кыттылаахтарыттан Василий Степанович Виноку- ров, Михаил Яковлевич Кол- лесов Нам селотуттан, Алек- сей Степанович Гоголев, 2 Хомуस्ताахтан, Егор Семено- вич Бугаев Көбөкөнтөн баал- лар.

гы ыгырыллыбыттары. Бу дьэ кэргэнтэн биһиги ким да 1 Хомуस्ताахха суох.

Сэринтэн эргиллбэтэх хорсун уолаттарбыт, киһилэр охтон иһэн ураатаабыттары тиһэх тыһыннара быстыар ды- лы ытыалаһа сытан төмө ту- пут винтовкаларын, автомат- тарын ыргыиардэх тыһын улууус общественноһа биһи- гин да истэргэ дьылы, киһи- лэр сырдык ааттара ыччат- дьон баарын тухары аатта- на туруохтара.

Нам улууһуттан баран хорсундук сэриилэнэн, эргил- лэнэн кэлэн, республика улууус чөлүгэ сайдарын иһин күүстэри харыстаабакка үлэлээбит бойбуой орден- нар кавалердарын Захар Прокопьевич Савинны, Васи- лий Петрович Кайгородовы, Афанасий Иванович Обуто- вы, Роман Семенович За- ровняевы, Егор Григорьевич Протопоповы, деттик Николай Филиппович Каре- лынны, Василий Данилович Лукны, Дмитрий Гавриль- вич Дураевы, Гаврил Яков- левич Сивцевы, Роман Гаври- левич Кутуковы, Михаил Тимофеевич Новгородовы, Петр Афанасьевич Марковы, Николай Федорович Рожны, Илья Федотович Трифионы, уо. д. а. ааттары умнубап- тыт, махтал-баһыба тыл- ларын этэбит уонна бэйэм көлүөнэм салайан, үлэлэн кэлбит үтө-мааны салайаач- чылара кинилэртэн салайар үлэ стилигэр үөрэнэн, киһи- лэр кинилэрин быһа ааспа- ка, кинилэр аттыларыгар сэм- мэйдик сылдьан үлэлээбит- хамсаабыт дьоллоох эбиһит дьин биһиги кини туттан этэбин.

Биһиги улууска 101 Аба дойдуга улуу сэринти кыт- тылаахтара олоорлор. Ки- нилэр ортолоругар 29 Арбаа- ны, 61 Илинги фронтар 7

Курскый Дуга уоттаах сэ- ринти кыттылаахтара Вла- димир Владимирович Яд- реев Удэйгэ, Анисим Мат- веевич Федоров Намна оло- ролор.

Украинскай, Белорусскай фронттарга Афанасий Андре- вич Протопопов, Василий Степанович Винокуров, Са- ва Николаевич Дьяконов, Афанасий Иннокентьевич По- пов, Дмитрий Прокопьевич Иванов, Анисим Матвеевич Федоров, Петр Васильевич Барамыгин —Нам селотут- тан, Владимир Владимиро- вич Ядрев—Удэйгэ, Ин- ноцентий Николаевич Дани- лов—1 Хомуस्ताахтан, Алек- сей Степанович Гоголев—2 Хомуस्ताахтан, Семен Инно- центьевич Сивцев—Хатын Арыттан, Никита Михайло- вич Дьяконов, Григорий Фе- дотович Куличкин—Хаты- рыктан, Егор Семенович Бу- гаев—Көбөкөнтөн уо. д. а. кыттыбыттары.

Прибалтийскай, Калинин- скай фронттарга сэриилэ- ситтэр Иннокентий Николае- вич Иванов, Дмитрий Капи- тонович Пингин Нам селотуттан, Семен Никонович Стручков—Партизантан, Ил- ларин Николаевич Софро- нов—Бүтүгүн бааллар.

Берлин ылыга Советскай Союз маршала Георгий Кон- стантиневич Жуков хамаан- датынан актыбынай кыт- тыны ылбыт улууус Бочуот- таах гражданын Виноку- ров Иван Семенович 1 Хо- муस्ताахха олоор.

Берлингэ дьылы тимир суол тутуутугар, өрөмүөнү- гэр сылдыбыт, хас да фронт- тарга сэриилэспит, 2 Хо- муस्ताахтан Алексей Степанович Гоголев актыбынай кыт- тыны ылбыта.

1945 сыл ыам ыйын 9 кү- нүгэр Улуу Кыайыны Бер- лин анараа өттүгэр Совет-

скай Союз маршала Рокос- совскай хамаандатынан сэ- риилэспит, улууус Бочуоттаах пражданина Никита Михай- лович Дьяконов баар.

Илин өттүбүтүгэр милита- ристскай Японияны утары сэри 61 кыттылаахтара бэйэлэрин иннигэр турбут соругу толорууга актыбы- най кыттыны ылбыттары. «Слава» орденнаах Егор Фе- дорович Лазарев, Илин, Ар- баа фронттарга актыбынай кыттыны ылбыт сэри ин- валидтара Гаврил Иванович Эверстов, Василий Ивано- вич Муксунов, кэлэн баран, ситиһилээхтик үлэлээбит үгүс орденнар, медаллар ка- валердара Василий Василье- вич Замятин, Николай Се- менович Гаврильев, Михаил Алексеевич Говоров, Дмит- рий Николаевич Дьяконов уо. д. а. ааттарынан кини туттабыт, махтал баһыба тылларын этэбит.

Улууска эһигини кытта биригэ 16 сэри огдооболово олооролор. Эдэр «сэпэх эр- дэхтэринэ үлэлээтилэр» хам- сааннаах норуоттарын об- щинатын председателэ А. И. Попов, СР генофондатын де- партаменен директора В. И. Кириллина, департамент улуустаабы комиссиятын председателэ А. П. Свищева уо. д. а. уопсай 216 киһи кыттыны ыла.

Конференцияны үөрүүлээх- тик аһын кэнииттэн үөр- нээччилэр арыгы, табах уо- на наркомания буортутун туһунан дакылааттары аах- тылар. Ордук интэриһинэй дакылааттары Нам 1 №-дээх орто оскуолатын 10 кыл. үө- рэнээччтэ Людэ Калинова («Үүнэн эрэр көлүөнэ проб- лемалара»), Нам 2 №-дээх оскуолатын 10 кыл. үөр- нээччтэ Тая Кириллина («Чэбдик олох суолтара уо- на наркомания»), гимназия 10 кыл. үөрэнээччтэ Саша Макаров («Эстэр-быстар суолбут») аахтылар. Маны таһынан «Арыгы, табах уо- на наркомания—ого харабы- нан» дьин урууу конкурсу дьини таһыста уонна оскуо- лалар телестудияларыгар «Биһиги арыгылааһыны, та- бахтааһыны уонна наркома- нияны утары» дьин темада телепередача конкурса бил- лэрилиннэ.

Дьахталлар, олоор, кыр- дыбаастар кыайы иһин хо- рсундук үлэлээбиттэрэ. Тыа сэрингэр оччотообу колхоз- тарга уопсай сүһү-ас биер да күн аһаабакка, уулаабак- ка турбатага, сулуусалаах- тар үлэлэригэр биер да мүнүттэни хойутаабатахтара, оскуола, балыһа, онтон да атын төрүттүгэр үлэлэрэ биер да күн тохтогуллуба- тахтара. Барыта кыайы ту- һугар дьон-сэргэ түмүкүлээ- бэ, дуулуурдааба, эрэмби- лээбэ. Олох олус кытаанаба, ас-үөл, танас-сап суоҕа, тин- йиммэтэ. Саха народнай по- эта Элэй «Окүлүүн» хоһоо- нуун прототиба Модуттан Акулина Барамыгина кур- дуктар биес киһи үлэтин биер дьахтар үлэлээн 1941-45 сс. сэри сылларыгар килбиһ- нээх үлэлэрин иһин медалы- нан 2348 бастыгтан бастыг дьоммут наһараадаламмы- тытан биһиги улууска 244 киһи хаалда. Эһинэхэ, тыл- га кыайыны уһансыбыттар- га, махтал-баһыба тыллар- ын этэбит. Олооругутун кытта биригэ олох ыраахат- тарын да, чэпчэкигин да үл- лэстэн, сиэнэргитин, хос сиэнэргитин, кытта бизбэй- дээр дьолу-соругу баба- рабыт.

Дьоллоох буолуу, сэрингэ, тыһыта Кыайыны хааччы- ыан, уһансыбыт, тутуспут олоххутугар уһундук олоорун, олохтон ылбыт баай уопук- кутуттан улууус ыччаттары- гар өйдөбүл хаалларыахта- ра дьин улууус ветераннарын совета эрэрин тириэрдэ- бин көгүлүлээн!

М. ПЕТРОВА, улууус ветераннарын сэбиэтин председателэ.

ЫЧЧАТ УОННА КУҤАБАН ДЬАЛЛЫК

«Эрэли» өйүөххэ, кыахта биэриэххэ

Аныгы олох күүстээх дол- гунугар оҕустаран биһиги иннибит диэки сыбарыйабыт, сайдабыт. Ол эрэри «таг- нары сайды» инники кэккэ- бэ сылдыар. Ыччаты арыгы- лааһын, табахтааһын, нарко- мания булла. Киһинэхэ ордук орто саастаах оҕолор (под- ростоктар) түргэниик охтол- лор. Эдэр көлүөнэни ити ку- һаба дьаалыктан арагаччы- лааһын —аныгы олох ирдэ- билэ. Куһабаан дьаалыктан бүтэһиктээхтик арахсыы, ки- нинэхэ толору бырачыаһы бил- лэрин—бу сага көлүөнэ эрэ буолбакка, хас бириди оҕо дьоло. Ону ситиһиэх диэтэх- хэ ылбычча чэпчэки үлэ буолбатах.

Ыам ыйыгар улууус киһи- гэр «Нам улууһун оҕолоро арыгылааһыны, табахтааһы- ны уонна наркоманияны ута- ры» дьин конференция буо- лан ааста. Бу туох сымалла- ҕын- соруктааһын агардас ааста да этэр. Маньык хам- сааһыны тэрийини олохтук да, бириэмэбит да модьуйар. Бу конференцияда улууус 12 оскуолатынан 10-нуу киһи- лээх делегациялар, ону та- һынан ыгырылаах ыал- дыттар: улууус Муһыаһын председатели солб. Н. Н. Баншев, улууус арыыах ах- сааннаах норуоттарын об- щинатын председателэ А. И. Попов, СР генофондатын де- партаменен директора В. И. Кириллина, департамент улуустаабы комиссиятын председателэ А. П. Свищева уо. д. а. уопсай 216 киһи кыттыны ыла.

Конференцияны үөрүүлээх- тик аһын кэнииттэн үөр- нээччилэр арыгы, табах уо- на наркомания буортутун туһунан дакылааттары аах- тылар. Ордук интэриһинэй дакылааттары Нам 1 №-дээх орто оскуолатын 10 кыл. үө- рэнээччтэ Людэ Калинова («Үүнэн эрэр көлүөнэ проб- лемалара»), Нам 2 №-дээх оскуолатын 10 кыл. үөр- нээччтэ Тая Кириллина («Чэбдик олох суолтара уо- на наркомания»), гимназия 10 кыл. үөрэнээччтэ Саша Макаров («Эстэр-быстар суолбут») аахтылар. Маны таһынан «Арыгы, табах уо- на наркомания—ого харабы- нан» дьин урууу конкурсу дьини таһыста уонна оскуо- лалар телестудияларыгар «Биһиги арыгылааһыны, та- бахтааһыны уонна наркома- нияны утары» дьин темада телепередача конкурса бил- лэрилиннэ.

Аныгы оҕо арыгыга, та-

бахха түргэниик охтор. Ма- гунугар оҕустаран биһиги иннибит диэки сыбарыйабыт, сайдабыт. Ол эрэри «таг- нары сайды» инники кэккэ- бэ сылдыар. Ыччаты арыгы- лааһын, табахтааһын, нарко- мания булла. Киһинэхэ ордук орто саастаах оҕолор (под- ростоктар) түргэниик охтол- лор. Эдэр көлүөнэни ити ку- һаба дьаалыктан арагаччы- лааһын —аныгы олох ирдэ- билэ. Куһабаан дьаалыктан бүтэһиктээхтик арахсыы, ки- нинэхэ толору бырачыаһы бил- лэрин—бу сага көлүөнэ эрэ буолбакка, хас бириди оҕо дьоло. Ону ситиһиэх диэтэх- хэ ылбычча чэпчэки үлэ буолбатах.

Бу кэнииттэн Намнаабы пе- дагогическай училище сага дьиниэтэр баран экскурсияга сылдыбыт олус үчүгэй, үтө өйдөбүлү хаалларда. Бу кыраһыабай туугулаа- ҕын, ыраһыан, үчүгэин. Үө- рэнэр, сынныанар усулуобу- ҕа бары өттүнэн толору хааччыллылаах. Кырдык да XXI-с үйэ оскуола дьин курдук. Кыратык омууну таарыйа онорон көрдөхкө, арай биһиги, Нам улууһун үөрэнээччилэрэ маньык сиз- эрэй оһоһуулаах, аныгы оборудованилаах, спортив- най комплекстаах, остоло- буйдаах, киһи-куон баай библиотекалаах оскуолага үөрэнэр эбит буолуохха!

Эһинэхэ, эн үөрэххэр, этни- хаанын сайдытыгар, са- хаан-оһооҕо тупсарыгар, кэр- рэбэ дуулууну улаатарыгар эрэ буолбакка, маньык үчү- гэй оскуола эн олоххун ула- рытар, эһигин дьоллуур кыахтаах. Ону баара... Ити хаһан да туолбат ыра санаа. Баар туолуо... Ол биһигит- тэн, бүгүгү үөрэнээччилэр- тэн тутулуктаах. Оттон бү- гүгү үөрэнээччилэр инники дьылбыалара «Эрэлтэн» ула- хан тутулуктаах. Киһинэхэ үлэлиир, санаатын аһаба- сыйк этэр кыагы биэрдэххэ, киһи аатын түһэн биэриэ суоҕа!

Сардаана ЭВЕРСТОВА, Аппааны, 11 кылаас.

АНГЛИЙСКАЙ ТЫЛ КЭНЭБИСКИГЭ ТУҤАЛЫА

Мин английскай тылы үөрэтэр учууталым аата Адамо- ва Любовь Петровна дьин. Биһиги гимназияда киһирэ- битигэр английскайды ааҕары уонна суруйары билбэт этибит. Ону Любовь Петровна биһигини хас буукубаны, дорбоону сөпкө ааҕарга, суруйарга уонна дьиннэх уһун диалог онорорго үөрэппитэ.

Уруоктан бириэмэ хаалааһына биһиги ырыа үөрэтэч- чибит. Ол ырыалары биһиги кылааспытыгар буолар ы- рааһынньыктарга уонна мероприятиеларга ылааччыбыт.

Мин Любовь Петровна киһи истиг, ыраас дууһатын уонна биһигини үчүгэйдик үөрэтэрин иһин таптыбын уонна сөбүлүүбүн.

Киһинэхэ уһун, дьоллоох ологу уонна туох баар бары үчүгэин бабарабын.

Дьячковская Маша, 5 «б» кыл., гимназия.

Реклама • Биллэриилэр • Реклама АТ СҮҮРҮҮТҮГЭР ЫҢЫРАБЫТ

Бэс ыйын 20 к. 18 ч. Нам селотун ипподромугар Нам улууһун хаһаайстыбаларын аттарын сүүрүүтэ буолар. 1 группа хаан агардаах боруода аттар 1200, 1600, 2400, 3200, 4800 м. сүүрэллэр. 2 группа боростуой аттар 1600, 2400, 3200, 4800 м. сүүрэллэр. Улууус олохтоохторун уонна ыалдытыры ат сүүрүүтүн кэлэн көрөгүтүгэр ыһарабыт. Улууус дьаһалтата, юбилейнай комиссия.

ААЛ УОТ СЫРАЛБАННААХ, АЛАНА ДЬИЭ АХТЫЛБАННААХ.

ДЬИЭ КЭРГЭН КИЭНЭЭНИ ТҮМСҮҮТЭ

Функ Сой — тулабын уларыт

Айылба туһунан былыргы билилэргэ уонна онуоха киһи оруолугар интэриэс уонна итэбэйи улааттар улаатан иһэр. Азияба да, Арбаа дойдугар да былыргы кытайскай наукаба (Функ Сой) — киһи уонна аан дойду икки ардыларыгар дүөрөлөннүлэрин туһунан үөрэххэ субу-субу умсугуйан эрэллэр.

Функ Сой дьин нууччалы тылбаастаахха, «уу уонна тыал» дьин суолталаах. Бу күүстэр планета нуурун биллэрдик үөскэтэллэр уонна дьоннор дьылбаларыгар улахан сабыдыаллаахтар. Өскөтө киһи Функ Сой принциптерин билэр, олобу тутуһар уонна киһилэр күүстэрин итэбэйэр буоллабына, киһи бэйэтин дьылбатыгар уонна физическэй доруобуйатыгар өйдөөн-санаан туран сабыдыалы оноруон сөп. Бу наука специалистара этэллэринэн, тулабын уларытан, олобу устатын эмиз сөптөөх хайысхаба уларытыаххын сөп.

Функ Сой инь уонна ян энергиялар тустарынан — икки космическай күүстэр тустарынан былыргы кытайскай үөрэххэ базаланар, итилэр туох баар тыһинаабы үөскэтэллэр уонна тэҥнииллэр. Бу утарыта турар күүстэр, бэйэ-бэйэлэригэр хардарыта сүүрүгүрэллэр уонна туох баар тыһинаабы курдаттык ааһаллар. Халлаан эр киһи сабаланытын (ян) символлар уонна айар-тутар хаачыстыбаны бас билэр, сир дьахтар сабаланытын (инь) символлар уонна ылынар хаачыстыбалаах, оттон киһи бу икки стихиялар икки ардыларыгар олоор, киһилэр икки ардыларыгар гармоничнай сибээһи эрэ олохтуур, бэйэтин доруобуйатын уонна дьолун булууну сөп.

Арбаа дойдугар билигин олохтоохтору Функ Сой үөрэбин төрүттээчилэр уобарастаан этиилэрин соччо үчүгэйдик өйдөөбөттөр. Ол эрээри китаецтар итэбэйилэр, хас биридди дьэ хамсыр-харамайдар түөрт дуухтарынан төгүртүллэн тураллар, киһилэр хайдах сыһаннаһалларыттан дьэ олохтоохторун уйгулара быһаччы тутулукутаах. Өскөтө аанга таһырдыа сирэйинэн турдакха, күөх дракон дууба хагас өттүгэр баар, манан тигр — уна өттүгэр, кыһыл чымычаах — иһингэр уонна хара черепаха — кэһингэр. Бу дуухтар аан дойду кыһалы-сүөлүн барытын бэрэстэбинтэллэринэн буолаллар: тигр планета үтүгүнэн итэзэчилэрин, дракон — балыктары, черепаха — тонобоһо суох харамайдары уонна чымычаах — көтөрдөрү көрдөрөллөр. Дьэ хагас өттүнэн уу сүүрүгүрдэр, уна өттүгэр уун суол баар, иһингэр уу резервуара, кэһингэр уу томтор баар буоллабына идеальнай усулуобуйалаабынан аабыллар.

Функ Сой специалистара сана квартираба атаста-

һыга эбэтэр көһүүгэ аан бастаан бу дьэбэ ким олобутун интэриэһиргиргэр сүбэллэллэр. Өскөтө урукку олохтоохтору куһаҕан арыйлаабыт, хаһаайын кырдыыттан өлбөтөх, бу квартираба эн иһинэ олорут киһи эстибит-быстыбит буоллабына, манньк квартираба көһөртөн сэрэниң. Төттөрүтүн, өскөтө урукку олохтоохтор дьоллоохтук, дьыалалара табыллан, бай-быт-тайбыт уонна квартираларын улаханга уларыттарга быһаарыммыт уонна олоор оройуоннара үчүгэйинэн аабыллар буоллабына, бу табыгаастаах факторынан аабыллан сөп.

Квартираба киһингэ сибээһи гыны церемониятын толоруу наада. Ньымалартан биридэстэрэ манньк «хара сэлээппэ ньыматынан» дьин ааттанар. Улахан чааскыга эбэтэр биэдэрбэ Ч апельсины, биер лимону эбэтэр липа хатырыгын угабыт, биэдэрэни уунан толоробут, онтон тохтуу түһүн баран, ууну муостаба барытыгар кутабыт (пульверизатор туттуохха сөп). Иги кэһинтэн куһаҕан энергия уонна куһаҕан тыһынар эһиги квартирабытыттан барыахтаахтар.

Билигин чаһынай дьэ эбэтэр квартира интэриэһигэр мебели туруоруу туһунан кэпсэтэбин. Китаецтар 90 кыраадьыстан итэбэс мунуктаах хостору таптаабаттар уонна сэрэхтээхтик сыһыаннаһаллар. Манньк мунуктарга энергия муньуллар уонна итилэргэ тыһынаах сибэжкилэри эбэтэр оннообор маһы туруоруохха наада. Хоско үчүгэй форманан классическай уонна квадрат, көнө мунук эбэтэр оннообор төгүрүк боростуой форма аабыллар.

Европейскай архитектураба бэйэлэрин формаларынан быһабы эбэтэр бачынканы саватар көнө мунуктаах хостор чаастаык кестөллөр. «Быһах битинг» курдук эркинэргэ уонна «уллуҕах тарбазын» таһыгар кырабааты, остуолу эбэтэр астыгар билинтэни туруорар сүбэлэммитин өйдүүххэ, аан бастаан утары эркинэ киһир аан кестөрүн курдук сиркилэтэ ыйаан.

Бирэмэбит үс тыммыт биһирин утуйар хоско атаарабыт, оһон киһи интэриэра уһулдук суолталаах. Кырабаат мистэтэ доруобуйаба, чечирээһингэ уонна дьэ кэргэн олобор сабыдыаллыр. Кырабааты ортоугар буолбакка, эркин таһыгар туруоруллар уонна хайысхатын табатык талыахха наада. Өскөтө эн сайын төрөөбүт буоллаххына, кырабааккар хоту диэки төбөлөн, өскөтө кыһын төрөөбүт буоллаххына — собуруу диэки төбөлөн. Өскөтө эн саас эбэтэр күһүн төрөөбүт буоллаххына, боппуруос атынньк быһаарыллыан сөп.

Төбө үрдүнэн эркингэ наһа чабылхай лаампаны ыйыыр сүбэлэммит. Утуйар хоско кырабааты туруорууга сытар киһи киһир ааны

көрөрүн курдук суоттаныахта, ол эрээри төһө кыалларынан саркофакка курдук аап диэки атабынан сытылыа суохтаах. Өскөтө итинник туруоруу кыаллыбат буоллабына, сиркилэни киһир ааны көрөр курдук ыйаан. Бу быраабыланы тутуспат буолуу аанһа утуйбат буолууга, төбө ыарытыгар, дьэ кэргэн олобор кыһырымтаһай буолууга уонна уустугурдууга тирирдэр. Итинник уустугурдуу биричиннэтинэн төгүрүк кырылардаах кырабаат уонна тус-тусна кыра матарастар буолуохтарын сөп. Үлүһү аһаар оронун аһыгар оҕоһо тыһы уонна аураны биэрэр дуухтар бааллар дьин үһүэйэн баар, оһон ыарахан кэмгэ кырабааты сыбарытар уонна быһылыраастыгар сөбүлэммит. дуухтары куттаабат туһутан. Итинни таһынан кырабаат аһыгар малы урууллубат, кырабаат уонна муоста икки ардыгар кураанах мистэ баар буолуохтаах.

Остолубуой уонна уопсай хос киһир аантан тутатына кестүө суохтаахтар, ол эрээри итилэргэ киһингэ мэйһи суоба ордук. Уопсай хос саамай ыраах муһууга дьэ кэргэн финансовай уйгутугар эппиэттир дьин ааһаллар, ол иһин онно тыһынаах үһүэйини эбэтэр маһы олодорго сүбэллиллэр. Үһүэйин уонна киһи горшога төһөнөн улаханый да, соччоһон табыллы улаатар. Азалияны уонна атын уһуктаах сбирдэхтээх үһүэйилэри олоордуу сүбэлэммит. Итинни таһынан Кытайга горшок аһыгар кыһыл кумаабыга суулаан үс манһыаты уурааллар. Өлбүт сбирдэхтэри кэмлэр быһаргытын умнуман. Остолубуой улахан уонна сырдык буолуохтаах. Уонна хаһаайыттарга үтүө өйдөбүлү биэрэр предметтер баар буоллаһтарына өссө үчүгэй.

Энергия хостон хоско аадыу уста сылдыһахтаах, инь уонна ян балансатын оннууна хаалларыахтаах. Дьэбэ энергия устуутун киһи хаана устарын уонна тыһынын кытта тэҥнээххэ сөп. Дьэбэ туох эмит табыллыбатабына, олохтоохтор чаастаык ыалдыттыахтарын сөп. Аангар чычэкитик, тыһа суох аһыллыахтаахтар. Түһүктэр — бу эһиги дьэбэбит харахтара, кулгаахтара уонна муруннара. Өскөтө түһүктү өстүөкүлэтэ кирдээх, сорбото сабыллан турар, араамалара оһуой-хоһуой буоллабына, ити доруобуйаба куһаҕанньк дьайыан сөп.

Кууһуна аана атын хосторго киһир ааннарга утары буолуу суохтаах. Билинтэ хайдах турарыгар улахан болдомто ууруллар. Билинтэ — дьол уонна табыллы символ, тобо дьэбэ ас бэлэмнииллэр, оттон ас доруобуйаба уонна настырыанһа сабыдыаллыр. Кууһуна киһиг буолуохтаах, оттон билинтэ мунуктаа туруу суохтаах. Билинтэ саамай үчүгэй мистэ — повар бары киһирээчилэри көрүөхтээх,

өскөтө итинник табыллыбатабына, киһини көрдөрөгө сиркилэ ыйдыахтаах.

Функ Сой үөрэбин интэриэһиргээбитер болдомтолуругар. Доруобуйаларын, дьэ кэргэн уйгутун уонна үлэбэ ситиһиллэрин арааччылааччыларга бу наука чопчу сүбэлэригэр аһаарытатыйалар цикллара бэчэттэнибэ.

Эн дьинг харахтара уонна кулгаахтара

Эһигини кытайскай ФУНК СОЙ былыргы науканы кытары сииһини билиһиннэрэбит, бу наука бэйэ дьылбатыгар уонна доруобуйатыгар сабыдыаллырга киһи күүһүн уонна айылба сокуоннарын туһаны улахан суолталаабын туһунан.

Врач бары ыарыһахтары биер эмизин үтүөрдүбүтүн кэриэтэ, ханнык баһара дьэбэ эбэтэр офийи «үтүөрдэргэ» чопчу рецеби биэрээххэ сатамат. Онуоха урукку ситуацияны бары ымпыгар-чымпыгар тийэ сииһини үөрэтээххэ наада. Ол эрээри «чэбдиридин» уопай средстволара бааллар. Олор тустарынан кэпсэттиһипт.

Функ Сой ааннары уонна түһүктэри дьэ харахтара, кулгаахтара уонна таныылар дьэ ааһсан туран, киһилэри ханан онорорго улахан суолтаны биэрэллэр. Киһилэр туруктарыттан уонна ханна баалларыттан квартира олохтоохторун туруктара тутулукутаах. Холобур, киһир аан Функ Сойа кэһилиннэбинэ, хаһаайыттар издээһингэ тэбиллэхтэрин сөп.

Ааннар кээмэйдэрэ хостор кээмэйдэригэр сөп түбэһээтээх. Функ Сой кыра да, олус улахан да ааннарынан энергия устуутун тэҥнээн биэрэр ньымалардаах. Киһир аан квартираба бүтүүнүгэр сыанабыл биэрэрин быһымытынан ааннарга ураты болдомто ууруллар. Өскөтө эн балаача билимтиэ, уйан санаалаах буоллаххына, ханнык баһара дьэбэ кирдэххинэ, бириртэн астыһыан, атыныгар — табыллыан суоба уонна санаан түһүө.

Киһир ааннар киһирээччигэ интэриэ төһө кыалларынан мунутуурдук арыллан кестөрүн курдук онорулуохтаахтар. Киһир ааны утары эркинээх, квартираба хас биридди киһирээччи кэтиллэ сылдыра табыгаһа суобунан аабыллар. Эркин квартираба энергия аадыу устарыгар мэйһи үөскэтэр, киһир иһэр киһи бэйэтин иһингэр психологическай мэйһин өйдөөн-санаан туран билэр. Иги табыллыбат, буолуу уонна доруобуйаба орус-

тары биричиннэтин төрөтүгэр кубулуйуон сөп. Хам тутулукут хабарба курдук, кырабаас киһир сир бэйэтин олохтоохторун табыллылары уонна карьераларын «тууһуон» сөп.

Сорох чаһынай дьэбэлэр киһир ааннарын ортотунан иһирдэ онороллор (1 ойуу). Манньк формалаах дьэбэ былааннаһына ураты болдомто ирдэнэр. Манньк дьэбэ кынаттарыгар, аан кэтэргэр уна уонна хагас кууһунаны олохтуур сыһа, аһыгар кэмгэ дьэ таһыгар курдук буолуоҕа. Кууһуна дьэ кэргэн уйата, дьэбэ дьэбэ кэргэн уйгутугар саамай суолталаах уонна эппиэттээх мистэтэлэртэн биридэстэрэ. Ити кынаттарга утуйар сир олохтуур эмиз табыллыбат, дьэбэ хаһаайыттарга квартира таһыгар утуйар курдук саваннахтара, толоору сыһынаахтара суоба, дьэбэ тапталы билээхтээ суоба. Эһии холлу тутар ордук, кураанах сир ширман эбэтэр эркиннэн сабыллар (2 ойуу).

Энергия устууга ааннар формаларыттан уонна кээмэйдэригэр эрэ буолбакка, ханна баалларыттан эмиз тутулукутаах. Хостор ааннара ааһан иһэн эбэтэр ааннаан киһирээт, хос интэриэһи мунутуурдук көрөр курдук онорулуохтаахтар. Холобур, 3 ойууга аан олорууга сөптөөбүнэн, оттон 4 ойууга табыллыбатабынан аабыллар, тобо дьэбэ, ааны аһаат, эн хос биер эрэ эркиннэ көрөр кыахтааххын. Манньк түбэлтэбэ харахха бастакынан бырабыллар эркингэ сиркилэни ыйаан, ол киһир түһээт хоһу барытын көрөр кыабы биэрээт.

Кэжкэлэһэ турар хостор икки ардыларыгар ситэри онорулуубатах «өлбүт» ааннар табыгаһа суох буолуу биричиннэтин үөскэтэллэр олорунан ким да туһамат. Икки аан биер хайысханан олоруллар түгэһингэр, атынныттан улахан улахан хоско, кырата кыра хоско киллэрэр буоллабына сөп. Ааннар утарыта кэриэтэ турар түбэлтэлэрэ (5 ойуу) табыгаһа суобунан аабыллар, оччоҕо хостон таһааччы хараба утары мунукка баар эркингэ уонна аанга хатаһар. Манньк түбэлтэбэ ааннары кытта сэргэстэһэ сиркилэлэри ыйыахха. Утарыта турар ааннартан биридэрэ кыра түбэлтэтигэр (6 ойуу) эмиз сиркилэтэ ыйыахха. Ааннар утарыта кэриэтэ тураллар, ол эрээри бэйэ-бэйэлэригэр туочунайа суохтар, ити олус биллэбэт курдук эрээри саамай куһаҕанынан аабыллар. Манньк хосторго дьэ кэргэн чилиһиннэр чаастаык тыл тыларыгар киносибэттер, хардарыта мөккүһэллэр. Манньк түбэлтэбэ ааннартан биридэстэрин кытта сэргэстэһэ сиркилэни, киһи болдомтотун тардар хатыһыны эбэтэр фотографияны ыйыахха (7 ойуу).

Эһиги квартирабыт «туругар» түһүктэр кырата суох суолталаахтар. Киһилэр иһирдэ эбэтэр таһырдыа толору аһыллаллара үчүгэй, үһүэй эбэтэр аллараа буолбатах. Туох да дьэбэтиһин түһүктэ таһырдыа аһыллара ордук, сорох иһирдэ арыллар түһүктэр дьэбэ устар энергияны, ону кытта биер санаалаах буоллаххына, ханнык баһара дьэбэ кирдэххинэ, бириртэн астыһыан, атыныгар — табыллыан суоба уонна санаан түһүө.

Киһир ааннар киһирээччигэ интэриэ төһө кыалларынан мунутуурдук арыллан кестөрүн курдук онорулуохтаахтар. Киһир ааны утары эркинээх, квартираба хас биридди киһирээччи кэтиллэ сылдыра табыгаһа суобунан аабыллар. Эркин квартираба энергия аадыу устарыгар мэйһи үөскэтэр, киһир иһэр киһи бэйэтин иһингэр психологическай мэйһин өйдөөн-санаан туран билэр. Иги табыллыбат, буолуу уонна доруобуйаба орус-

буолуохтаах. Өскөтө квартираба түһүктэ ааннааһар элбэх уонна кээмэйдэрэ улахан түбэлтэтигэр оболоргут эһиги тылгытын истибэт уонна мөккүһэр буолалларын күүтүн. Манньк түбэлтэбэ улахан түһүктэри кыра секцияларга араарар ордук. Өскөтө түһүктэ («Ово») олус улахан, аан (төрөппүт) «тылын истибэт» буоллабына, аан үрдүнэн чуораанчыгы ыйыыллар. Аан («төрөппүт айаба») аһылынаабына, чуораанчык чугдарыа, түһүктэ («Ово») ити тыһы булгуччу истибэ.

Түһүктэ муостаттан дьэ үрдүгэр тийэр түбэлтэтигэр табыгаһа суобунан аабыллар, түһүктэн түһүн хаалыан дьин куттал чувствота үөскүүр. Оттон эһиги дьэбэтигэр устар энергия таһырдыа түһүн хаалар. Ваннай уонна туалетнай хосторго кыра да түһүктэр баар буоллаһтарына, олус үчүгэй.

Л. ИГЕЛЬНИК, техническай наукаларга кандидат.

СХЕМЫ расположения дверей и окон по системе Функ Сой

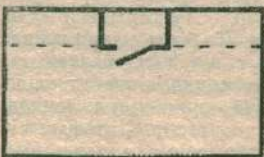

Рис. 1

Рис. 2

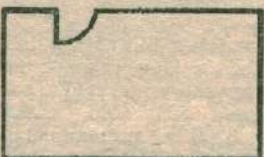

Рис. 3

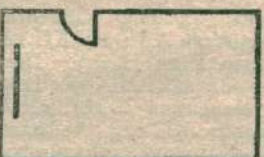

Рис. 4

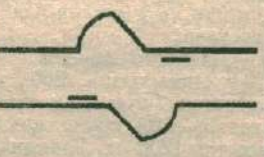

Рис. 5

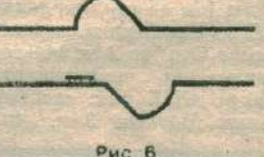

Рис. 6

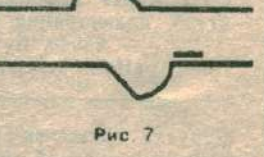

Рис. 7

М. Аммосов төрөөбүтэ 100 сылыгар аналлаах улуус Спартакиадата бэс ыйын 13-14 күннэригэр Аммосов төрөөбүт сиригэр Хатырыкка ытылына. Бу үгэскэ кубуллубут, сыл айы булар спорттун күрэхтэнигэ быыл-11 хамаанда спорт 5 көрүгөр кытына.

Спартактадан үөрүүлээхтик аһы церемониятыгар Хатырык музыкальн оскуолатын оболоро үгүкүнүн эбэрдэлээтилэр. Хатырык оскуолатын «Арт-Билайт» драмкуруһуок оболоро «Боотурга уһууу» дин театриллзованнай предстваление көрдөрдүлэр. Ол кэинэ Спартактада кыттылаахтара—биниги кизэ туттар спортсменнарбыт парадтаан киирдилэр.

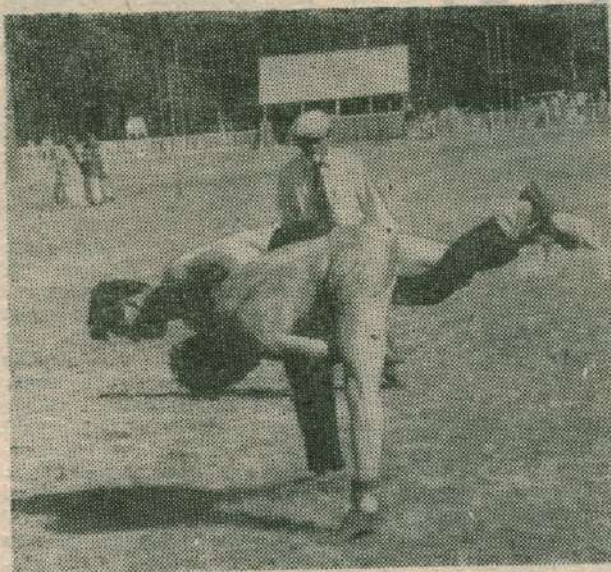
Хамаандалар бэрэстэбинэллэрэ Спартактада былаабын таһаардылар. Ол кэинэ кыттааччылары, көрөөччүлэри улуус баһылыгын бастакы солбуйааччы Иванов Е. Е., Хатырык нэһилигэин баһылыга Собакин Е.Н., ыччат отделын сэбиэдиссэйэ Атласова У.П. уонна күрэхтэни кылаабынай судуйата Андросов Л. П. эбэрдэлээтилэр. Спартактада үрдүк таһымнаахтык баранын, спорт нөүгө дотордоһуу күүһүрэрин, спортсменнарга ситинини баардылар.

Ростовскай уобаласка Россия чемпионатыгар чыэстээхтик кыттан кэлбит 7 тустуук оболорго грамоталар, сувенирдар туттарылыннылар. «Нам—Таатта» юбилейнай сүүрүү кыттылаахтара Спартактада кэлбит дьонго бэйэлэрин эбэрдэ тыллаһы тиэртилэр. Хатырык музейыгар сүүрүүгэ сылдыбыт бэлиэлэрин — вымпеллары, альбому, хаартыскаларын бэлэстээтилэр. Спартактада факелы ытырылыгы Спартактада ытылыбыт биригэр — Партизан олохтооҕо Антон Окопешников адалан Хатырык спортсменнарыгар Светлана уонна Егор Винокуровтарга туттарда.

Спартактада күн-дьыл туран биэрэн спортсменнар да, көрөөччүлэр да сүргэлэрэ көтөбүлүнэ. Кыттааччы

М. К. АММОСОВ ТӨРӨӨБҮТЭ 100 СЫЛЫГАР УЛУУС СПАРТАКИАДАТА

I Хомустаахтар бастаатылар

элбэбэ, кырдык да күрэхтэһэ, кыйар-хотор санаалаах кэлбиттэрэ кинни үөрдү. Ол эрэри көрөөччү аһыааа хомолтолоох. Баар Хатырык ыраах буолан, онно абын хамнас кэлбиттэри дьон-сэргэ кыттыта мөлтөбө буолу. Ол да буоллар спортсменнар көхтөөхтүк күрэхтэстилэр, санааларын түһэрбэттэр. Сорох хамаандалар күүстээх спортсменнара үлэттэн туттулан кыйан кэлбэтэхтэрин да үрдүнэн син дьону түмэн ажалыттар. Сорох нэһиликтэр ыраахтарынан, суол суобунан кыйан кыттыбатылар, ол да буоллар нэһиликтэр баһылыктара үүт-хайаас булан, суол-иис тобулан юбилейнай Спартактада ыччаттарын кытырбатахтара хомолтолоох. Сорох нэһиликтэр баһылыктара хамаандаларын чилиэннэрин кытта биригэ сылдыһан өйөөтүлэр. 2 Хомустаах баһылыга Виктор

Эверстов бэйэтинэн хапсабайга кыттан дьон биһирэбин ыла. Бу Спартактадан ыччат отдела тэрийэн ытта. Онно Хатырык дьаһалтата, оскуолатын коллектива, куллубун үлэһиттэрэ күүс-көмө буолдулар. Иккис күлгэ Спартактадан үөрүүлээхтик сабын түгэнигэр спортсменнары чыэстээһин, биригэри, грамоталары туттары буолла. Саамай улахан биригэри —икки нүрэйи I Хомустаахтан Николай Константинов уонна хапсабайга абсолютнай чемпион аатын ылыт Михаил Архипов (Нам) ылылар. Андрей Винокуров улахан биригэри биригэригэр —кулунчууан, онтон Леонид Обутов (I Хомустаах) сибининэ оҕотунан наһараадаланнылар. Биригэри «Нам» УПХ, Хатырык баһынай хаһаайсытыбалара олохтоотулар.

Мас тардыһытыгар I миэстэлэри Леонид Обутов (I Хомустаах), Николай Константинов (I Хомустаах), Александр Петров (ПУЗ-2), Юрий Эверстов (ПУЗ-2), Андрей Винокуров (ПУЗ-2), Николай Дьяконов (ПУЗ-2), Иван Яковлев (Партизан) ылылар.

Чэлчэки атлетикага I миэстэлэри Николай Дьяконов, Иван Обутов (Үөдэй), ветераннарга Семен Охлопков (I Хомустаах), Андрей Бурнашев (Көбөкөн), М. Бушмагина (Нам), Т. Жиркова (Нам), ветераннарга Екатерина Терехова (Модут) ылылар.

Хапсабайга Петр Ядрихинский (Нам), Я. Харитонов (Модут), Прокопий Пестряков (Нам), Иван Яковлев (Партизан), Николай Попов (Бөтүн), Илья Обутов (Хатырык), Виктор Потапов (Көбөкөн) бастаатылар.

Волейболга дьахталларга Хамаанда хамаанда бастаата, 2 миэстэни Нам ветеран дьахталларын хамаанда, ылла, 3 миэстэбэ Үөдэй хамаанда тигистэ. Эр дьонго I миэстэни Партизан, 2-ни Нам, 3-һү Үөдэй хамаандалара ылылар.

Иккис уонна үһүс миэстэлэри ылыт спортсменнарбытын —Николай Сысолятин (I Хомустаах), Олег Олосовы (I Хомустаах), Савва Жирковы (Нам), Вероника Апаньевнаны (I Хомустаах) уо. д. а. ахтан ааспат буолуохха сатаммыт.

Хамаанданан миэстэлэнигэ I миэстэни I Хомустаах, 2-һи ПУЗ—2, 3-һү Үөдэй хамаандалара ылылар. I Хомустаах хамаандатын туһунан кылгастык этэр буоллаха, бу хамаанда ханы да сылын бастакы миэстэбэ тиксэр, ол хамаанда чилиэннэрэ сомоболууларынан, күүстээхтэринэн уо. д. а. биригэригэр кэрэһэлэнэр. Хамаанда иһигэр биниги куруок истэр, кини туттар спортсменнарбыт элбэхтэр. Онон Спартактада былаабын түһэри үрдүк чыэбэ хомустаахтарга тигистэ.

В. РЫКУНОВА.

Реклама • Биллэриилэр • Реклама

Собственник продает особняк с площадью 140 кв. м. в центре села под представительство, для торговля, новое строительство. Рядом газ, в усадьбе отопление. Возможно долгосрочная аренда или бартер. Тел.: 21-101.

Всем кооперативам, товариществам, обществам с ограниченной ответственностью и крестьянским хозяйствам, имеющим посеви сельскохозяйственных культур в срок до 20 июня т.г. необходимо представить отчеты по форме № 1-фермер «Сведения об итогах сева под урожай 1997 года» в улусный отдел статистики или в местные администрации.

Намский улусный отдел статистики.

Намский филиал НСК «Аргыс» арендует часть здания конторы. Адрес: ул. С. Платонова, 17, тел.: 21-127, 25-596.

Продается мотор Вихрь-25, корпус «Крым», чехословацкая сенокосилка, грабли конные. Все в отличном состоянии. Тел.: 26-211.

Аттестат № 644534 выданный 17.06.92 г. Намской вечерней школой на имя Анисимовой Марфе Ревовне считать недействительным.

Срочно арендуется частный дом на год. Центр, газ. Цена за месяц 400 тыс. руб., за год 4800000. Телефон: 21-280, 21-758.

МАХТАЛ

Нам улуунун милициятын отделын үлэһиттэригэр Аверьянов Александр Витальевичка, Уваровскай Роман Константиновичка махталбын биллэрэбин. Түргэнигэр оперативнайдык кэлэнигэр биригэри дьэбэ күдэнигэ көтөрүн быһаагылар. Балларым Прокопьев И.Е. уонна Егоров Б. түргэнигэр уоту сабыта охсон улахан баһаары таһаарбатылар. Онон ыалларбар улахан махталбын биллэрэбин!

Бары үтөнү кытта И. Кривошапкин.

Таптыыр кэргэним, аҕабыт, эбэбит, үлэ тыыл ветерана, II группалаах индигит Павлуцкай Семен Петрович тинэх суолугар атаарына күүс-көмө буолбут бары аймактарытыгар, табаарыстарытыгар уонна чугас ыалбытыгар Ивановтарга, улуустаабы волдук инспекциятын, улуустаабы балыһа коллективтарыгар сүүрүөйүн туран махтанабыт. Баһарабыт бар дьоммутугар чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, ситинилээх үлэни, олоххуттар дьолусоргууну!

Кэргэнэ, оболоро, сиэннэрэ, Назаровтар.

Таптыыр кэргэним, ийэбит, эбэбит Клавдия Дмитриевна Ксенофонтова хомолтолоохтук өлбүтүгэр күүс-көмө буолан кутурбаммытын тэнигэ үлэстэбит тубдиспансер, пенсионнай сулуусуа управлениитин коллективтыгар, Искраларга, чугас дьоммутугар Башевтарга, Федоровтарга, Протопоповтарга, Эверстовтарга, Анна Дмитриевна Яковлеваба, Павловтарга, Яковлевтарга уо. д. а. тылынан этиллибит барба махталбытын «Энсиэли» ханыт нөүгө тиэрдэбит.

Дьоллоох буолун. Өрүү доруобай буолун!

Намнаабы лесопункт рабочая Федоров А. П., оболоро уонна кыракий сиэннэрэ.

Бэс ыйын 14 күнүгэр кинэ 7 чаастан Нам селотун ипподромугар ат сүүрүүтэ ытылына. 800, 1200, 1600, 2400, 3200 м. дистанцияларга «Үөдэй» КПП-тан «Радан» хааччахтаммыт эппиэтинэстээх тэрилтэ (сал. Ядреев С. П.), Хамаандаттан М. П. Назаров салайар «Дьонөгөй» баһынай хаһаайсытыбатыттан, «Хатас» КП-тан (тренер Реев Д. Ф.), Покровскайдаагы ОПХ-тан (тренер Максимов Д. Н.), «Дьоккуускай» КП-тан, Хагалас-тан «Хоточчу» хаһаайсытыбаттан (тренер Егоров Н. Ф.), Покровскайдаагы ОПХ-тан (тренер Максимов Д. Н.), «Дьоккуускай» КП-тан 30 сүүрүк сылгы илин-кэлин түһүстүлэр.

Күрэхтэнигэ барыта 9 сүүрүү ытылына. 800 м. —Хатастан Түгэн икки саастаах тый—52,1 сек. кэлин бастаата. 1200 м. Газманка Хатас үс саастаах биэте—1 м. 19,1 сек. түмүктээн кыйыны ситистэ. 1600 м. Хатас биэс саастаах атыра Ситим 1 м 45 сек. көрдөрдө. 2400 м. Үөдэй алта саастаах атыра Сапфир 2 м. 44,9 сек. биризмэлээх чемпионнаата. 3200 м. ОПХ биэс саастаах атыра Морской 3 м. 40,1

Отут сүүрүк сылгы илин-кэлин түһүстүлэр

сек. кэлин атыттары тулуптата. Биниги сүүрүктэригэр Салфиртан ураты Үөдэй 4 саастаах атыра Фрам 2400 м. дистанцияны 2 м. 45 сек. түмүктээн иккис миэстэлэнэ. Бастаабыт уонна биригэ-

тээх миэстэлэргэ тиксэбит аттар харчынан бириэмийэлэнилэр уонна сыналаах биригэригэр туттарылыннылар. Биригэригэр спонсордар олохтоотулар. Ол курдук «Намгазстрой» муниципальной тэрилтэ (дир. Федоров А. А.), «Быйан» АО (дир. Ожорков

Р. Е.), «Сата» баһынай хаһаайсытыбата (сал. Сысолятин А. Т.), «Промкомбинат» АО (сал. Румянцев М. И.), «Асман» хааччахтаммыт эппиэтинэстээх тэрилтэ (дир. Понаморов Г. Н.), баһынай хаһаайсытыбаларын запрошайдара (дир. Москвитин Н. К.), үлэ уонна үлэлээх буолуу кинэ (дир. Прокопьев Н. Н.) спонсоридаатылар.

Ат сүүрүүтүгэр үгүс кини сырытта, аты-эргэни тэрилинэ.

Улууска быыл юбилейдаах ынахтар ытыллалларын нэһиликтэринэн биригэри маан, кымыһы оноруу тэрилинэ, Никольскайга Герасимов И. И., Искраба Парников Д. Д., салайааччылардаах баһынай хаһаайсытыбалара 2-лин тонна кымыһы атылыахтара. Аппаныгэ Эверстов И. И. баһылыктаах баһынай хаһаайсытыбата I, Модуттаагы ГУП-ка (П. Кривошапкин 2 тн., Хатырыктаагы коопхозка) Охлопков Е. А.) 0,5 I Хомустаах УПХ-гар (Яковлев И. И.) 0,5, Партизанга Новгородов П. Я. 0,1 тонна кымыһы онорон нэһилиэнньэбэ тиэрдиэхтэрэ.

В. СЫРОМЯТНИКОВ.

Таптыыр ийэбит, эбэбит, хос эбэбит Көбөкөн олохтооҕо, үлэ тыыл ветерана

ГОГОЛЕВА

Мария Иннокентьевна

77 сааһыгар ылдыан, бу дьыл бэс ыйын 7 күнүгэр өлбүтүнэн диригик курутууан туран бары аймактарытыгар, билэр дьоммутугар биллэрэбит.

Оболоро, күтүөттэрэ, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ.

Ветераннар улуустаабы сэбиэттэрэ, Көбөкөн нэһилигэин олохтооҕо, сэрини оҕдообото, тыыл, үлэ ветерана

ГОГОЛЕВА

Мария Иннокентьевна өлбүтүнэн, бокуоньук оболоругар, сиэннэригэр, аймактарыгар, чугас дьоммутугар дириг курубаньын тиэрдэр.

Нам улуунун ис дьыалаҕа отделын коллектива бэйэтин сороднига

КАРДАШЕВСКАЯ

Семен Семенович

хомолтолоохтук өлбүтүнэн кэргэнигэр, аймактарыгар дириг курубаньын тиэрдэллэр. Нам улуунун ис дьыалаҕа отдела.

Таптыыр хотун эдьиийим, эдьиийбит, үлэ тыыл ветерана

ГОГОЛЕВА

Мария Иннокентьевна ылдыан өлбүтүнэн оболоругар, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр, күтүөттэригэр дириг курубаньын тиэрдэбит. Көбөкөнтөн Гоголевтар, Майаттан Григорьевтар, Никифоровтар, Слепцовтар, Терентьевтар, Дмитриевтар.

Дирекция и профком Намского киноvideотехцентра выражают глубокое соболезнование дочерям, родным и близким по поводу смерти горячо любимого отца, брата **СИВКОВА** Василия Федоровича

Редактор **В. Г. КАСЬЯНОВ.**
ОТДЕЛЛАР информация, сурук, төрүт культура —21496, иллюстрация уонна реклама (секретариат) — 21640, Бухгалтерия — 21141.
«Нам» телерадиостудия — 21632.
Сурукка ааккытын-суолгутуун, үлэбин, дьэбэит аадырыһын чуолкай ыйыт. Автор этэрэ мэлдьи хаһыат санаатыннын биригэригэр буолуохтаах дин буолбат.

«Энсиэли»—Нам улуунун хаһыата; 678040, Саха Республиката, Нам с., Октябрьскай уул. 1. Учредителлэр: Нам улуунун дьаһалтата, «Сахаполиграфиздат» национальная компания. С. Р. бэчээт уонна маассабай информация көнүлүн көмүскүүр региональной инспекциятын регистрацияламмыт № Я 0085.
Нам улуунун типографията: 678040, Нам с., Ленскэй уул., 85. Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэч. лиис. Нэдиэлэбэ үстэ тахсар. Индексэ 54889. Тираһа 2175. Бэчээттэннэ 18.06.97 с. Сакааһын №-рэ 66.

Намнаабы быткомбинат үлэһитэ Васильева Анна Егоровнаба кэргэнэ, кини оболоругар аҕалара, эһэлэрэ **ВАСИЛЬЕВ** Иннокентий Николаевич б.д. бэс ыйын 12 күнүгэр ыарахан ыарыттан өлөн туораабытыгар курубаньын тэнигэ үлэстэллэр. Быткомбинат үлэһиттэрэ.

Уус Алдан улуунун Бээрийэ нэһилигэин администрацията, общественноһа, педагогическай үлэ, спорт ветерана, Нам селиэнньэтин олохтооҕо **ВАСИЛЬЕВ** Иннокентий Николаевич ыарахан ыарыттан өлбүтүн кэргэнигэр Васильева Анна Егоровнаба, оболоругар, сиэннэригэр, чугас аймактарыгар дириг курубаньын биллэрэллэр.